

Mekka, de heilige stad

Het moderne Arabië, dat Saoedi-Arabië heet, heeft veel te danken aan de Britse kolonel T.E. Lawrence, die als archeoloog en veldheer in het Nabije Oosten het Arabische verzet tijdens Wereldoorlog I tegen de Turken organiseerde en de eenheid van het rijk in de hand werkte. De snelle opgang van Arabië is echter vooral het werk geweest van Ibn Saoed, die in 1953 overleed. Deze bijna legendarische figuur, gedreven door een intens religieus enthousiasme en een sterke politieke eerezucht, slaagde erin om in enkele decennia het grote schiereiland tot een moderne staat om te vormen. Land van rovende en elkaar bevechtende bedoeïenen, werd het na korte tijd een eenheidsstaat, waarin de heilige steden Mekka en Medina weer het centrum werden van de grote islam, die eens een aanzienlijk deel van de wereld had beheerst. Het herleven van de islam onder de regering van Ibn Saoed herinnert ons aan de schitterendste periode uit de Arabische geschiedenis...

Het grote wereldrijk van de islam kwam in de 6e eeuw tot stand. Mohammed, die de leer van de éne God, van de opstanding, van het laatste oordeel en van de god-

delijke openbaring aanvankelijk aan zijn stamgenoten predikte, slaagde erin het nieuwe geloof een ruime vlucht te doen nemen. De aanvang van deze verbreiding had plaats in het jaar 622, toen Mohammed naar Yathrib, het latere Medina (d.i. "de" stad) uitweek. Dit beroemde vertrek is de *Hedsjra*, de uitwijking, waarvan de mohammedaanse tijdrekening uitgaat. Weldra verhief Mohammeds godsdienst zich boven het begrip "stam" en nog tijdens zijn leven bereikte de islam een stevigheid,

Ibn Saoed

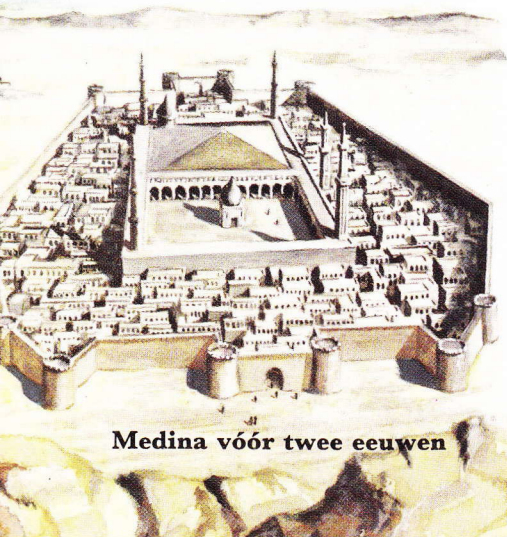
die het christendom pas drie eeuwen na Christus - onder Constantijn de Grote - veroverde. Het geheim van deze snelle expansie en consolidatie is nog altijd niet opgehelderd. Wat dan ook, de islam bewerkte de eenheid van de Arabische wereld, die tot fantastische prestaties in staat leek, vooral ook op militair gebied. Syrië en Perzië vielen de moslims haast zonder tegenstand in handen en in 639 veroverden zij Egypte. Met een vloot trokken ze vervolgens naar Cyprus en Rhodos en vielen zelfs Zuid-Italië en Sicilië aan. Zij rukten dan verder op door Noord-Afrika en voorbij Iran en in 711 waagden zij zich

T. E. Lawrence

tot in Spanje, later zelfs tot over de Pyreneeën!... In oostelijke richting bereikten zij de Indus en de westelijke grenzen van China. Nergens drongen zij hun godsdienst op, maar overal verspreiden zich langzamerhand hun geloof en cultuur. De Arabieren hadden nauwelijks een eeuw nodig om een werkelijk imperium te stichten. De organisatie hiervan beruiste aanvankelijk op de tegenstelling tussen de heersende moslims en de andersdenkende onderdanen, die belasting moesten betalen.

Van deze reusachtige mohammedaanse wereld was Mekka het heilige centrum. Haar ontstaan dankt de stad aan de bloeiende karavaanhandel, die tussen Zuid-Arabië en Syrië bestond. Mekka was evenwel vóór Mohammed reeds een bedevaartplaats: hier kwamen de heidense Arabieren samen in de kaaba. Alhoewel Mohammed in Medina verbleef, stond hij er toch op, dat Mekka een bedevaartoord zou blijven: elke mohammedaan moest, zo mogelijk, eens in zijn leven naar Mekka reizen. Zo bleef de stad, het verval van de oude handelsbetrekkingen en de afgelegen ligging in het gebergte van Hedjaz bij de

Medina vóór twee eeuwen

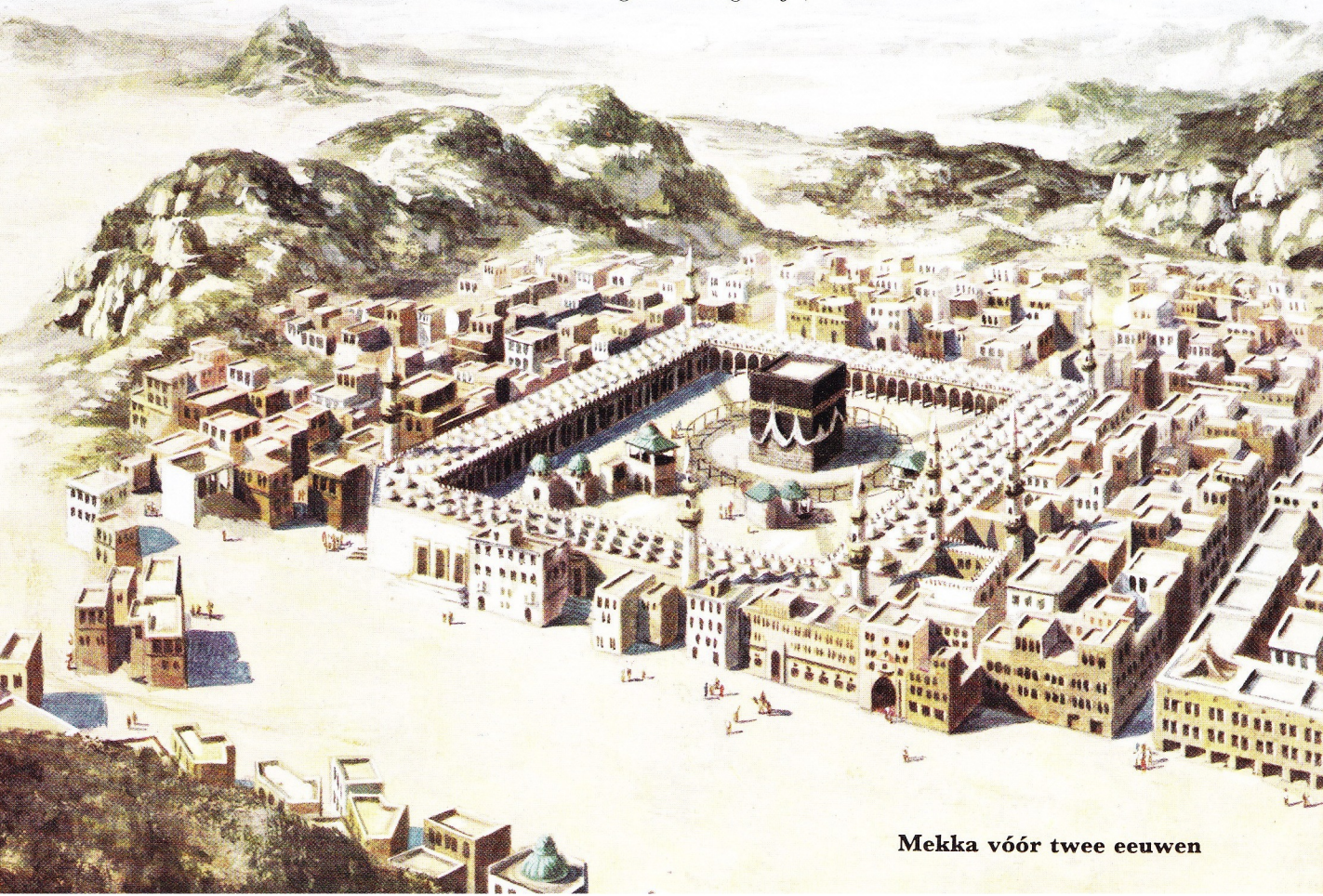
Rode Zee ten spijt, een zeer belangrijk centrum. Hier heerste ook in de steeds talrijker wordende herbergen een welig vertier van bedevaarders. Mekka is echter nooit de politieke hoofdstad van de Arabische wereld geweest. In feite was de eenheid van de geweldige veroveringen meer schijn dan werkelijkheid: wij hoeven maar even te denken aan al de volkeren, die tussen de Indus en de Atlantische Oceaan leefden en die door de moslims werden beheerst. Hoe groot waren toen de verschillen tussen de levensgewoonten van al die volksgroepen niet, die nooit enig contact met elkaar hadden gehad! Bovendien verbleven de eerste *kaliefen* (opvolgers), net zoals Mohammed, in Medina en de Omajjaden later in Damascus. Deze Omajjaden waren verwoede tegenstanders van de orthodoxe moslims, de Sji'ieten, die familieleden van de profeet als kalief

wensten. De Omajjaden stichtten een kalifaat in Damascus, dat gedurende bijna 100 jaar (660-750) een grote voorspoed kende. Toch was er in Mekka een tegenkalief, die er van 680 tot 692 resideerde. In 692 werd de stad echter belegerd en veroverd. Mekka bleef nochtans een haard van verzet: toen de Omajjaden in 750 van het toneel verdwenen en de Abassieden de macht veroverden, waarbij het kalifaat oostwaarts naar Bagdad werd verplaatst, bleef Mekka zijn eigen weg gaan. Nog werd de stad geplunderd in 950, maar in 960 maakten de Sjeriefen, een familie afstammend van Mohammed, zich van de macht meester. Deze dynastie oefende het gezag uit tot in 1925, toen de grote Wahhabietenvorst, Abdoel Aziz Ibn Saoed de heilige stad veroverde...

Mekka is nu een bijenkorf, waar alle rassen vertegenwoordigd zijn,

Het wonder van de snelle verspreiding van de islam voltrok zich nog tijdens het leven van de profeet Mohammed, die in 622 naar Medina uitweek. De moslims hadden nauwelijks 100 jaar nodig om een groot wereldrijk te vestigen, met Mekka als het heilige centrum. Ibn Saoed verenigde in de 20e eeuw het verbrokkelde Arabië en legde aldus opnieuw de band met het grote verleden.

al wonen er uitsluitend mohammedanen... Christenen mogen niet in de stad, maar zij kwamen er wel eens vermomd binnen... In het centrum beheerst de kaäba het leven van ongeveer 150 000 inwoners. Jaarlijks drommen hier honderdduizenden pelgrims samen, die Allah en zijn profeet aanbidden.

Mekka vóór twee eeuwen